

บทที่ 13

การแปลโดยเลือกคำให้เหมาะกับเนื้อความ

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่พบมากในการแปลไทยเป็นอังกฤษ คือ การเลือกใช้คำผิดสาเหตุที่เลือกใช้คำผิดอาจจะเนื่องมาจากความคุ้นเคยกับศัพท์ที่ใช้มาแต่เดิม หรืออีกสาเหตุหนึ่งและผู้เขียนพบจากประสบการณ์ในการสอนแปล คือ การที่ผู้แปลซึ่งเป็นนักศึกษาใช้พจนานุกรมไทย-อังกฤษ ที่ให้คำศัพท์หลายคำที่มีความหมายตรงกับศัพท์ภาษาไทยแต่ไม่ได้อธิบายหรือให้ตัวอย่างการใช้ที่ชัดเจนพอ เมื่อผู้แปลนำมาใช้โดยไม่ได้ค้นหาความหมายให้ละเอียด จึงอาจทำให้เลือกคำที่ไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริงของประโยคที่จะแปล ดังตัวอย่างเช่น

คำว่า “แนะนำ” ในภาษาไทย มีความหมายที่ตรงกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ เช่น *introduce / recommend / advise / suggest* เป็นต้น

ในบริบทว่า “ที่งานเลี้ยงแห่งหนึ่ง เพื่อนของฉันแนะนำให้ฉันรู้จักกับ จินตหรา สุขพัฒน์”

ถ้าแปลโดยเลือกคำว่า ‘advise’

At a party, my friend advised me to Jintara Sukhaphat.

ความหมายของประโยคนี้จะไม่ถูกต้องเลยในภาษาอังกฤษเพราะ *advise* คือ แนะนำทั่ว ๆ ไป ให้ทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่ในประโยคข้างต้น คำที่ควรเลือกมาใช้ คือ คำว่า “introduce” ซึ่งแปลว่า แนะนำให้รู้จัก ประโยคนี้จึงควรแปลว่า

At a party, my friend introduced me to Jintara Sukhaphat.

วิธีแปล

จากตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นว่าภาษาแต่ละภาษามีจำนวนคำที่จะสื่อความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่เท่ากัน ทั้งนี้แล้วแต่ความจำเป็นในการใช้ตามลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ สิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้แปลควรตระหนัก ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องอ่านข้อความที่จะแปลอย่างละเอียดถี่ถ้วน และดูบริบทประกอบจึงจะเลือก

ความหมายที่ถูกต้องในแต่ละกรณีได้ ในเรื่องความหมายของคำนั้นนอกจากจะหมายถึง การรู้ความหมายของคำตามพจนานุกรมแล้ว ยังหมายถึง การรู้ความหมายโดยนัย (connotation) ของศัพท์คำ นั้น ๆ ด้วย จึงจะสามารถแปลออกมาได้ดีและถูกต้อง

เพื่อให้ผู้แปลได้ฝึกฝนการเลือกใช้คำให้ถูกต้อง จงดูตัวอย่างต่อไปนี้

เตือน

1. ฉันเตือนเขาแล้วให้ทบทวนบทเรียน
I already told him to review his lessons.
2. ช่วยเตือนฉันให้ปิดไฟด้วย
Please remind me to turn off the light.
3. เด็ก ๆ ถูกเตือนไม่ให้อมลูกอมสี ๆ
Children were warned not to eat colorful candies.

แนะนำ

1. ฉันอยากจะแนะนำให้คุณดูหนังเรื่อง ฟอเรสต์ กัมพ์
I would like to recommend you to see the movie "Forest Gump".
2. บริษัทนี้เป็นบริษัทที่แนะนำและสั่งไวน์เข้ามาในเมืองไทย
This company is the first one to introduce and import wine in Thailand.
3. ฉันแนะนำให้เธอคิดอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจ
I advise you to think very carefully before making any decision.
4. ฉันแนะนำให้คุณไปเสียเดี๋ยวนี้
I suggest you leave now.

ปฏิเสธ

1. เขาไม่ได้รับหรือปฏิเสธข้อกล่าวหา
He did not confirm or deny the charge.
2. เขาเชิญเชิญเธอไปงานเลี้ยงแต่เธอปฏิเสธ
He invited her to a party but she turned down (declined) his invitation.
3. ภรรยาต้องการให้เขาไปต่างจังหวัดด้วย แต่เขาปฏิเสธ
His wife wanted him to go upcountry with her, but he refused to go.

จับ

1. ตำรวจจับกุมชายชาวเอเชียที่ยิงนักศึกษาหลายคน
Police arrested an Asian man who shot many students.
2. เขาไปตกปลาและจับปลาตัวใหญ่
He went fishing and caught a big fish.
3. ทหารสองคนถูกฆ่าและที่เหลือถูกจับไป
Two of the soldiers were killed and the rest were captured.
4. ลูกชายเศรษฐีถูกจับไปเรียกค่าไถ่
The millionaire's son was kidnapped.

ป้องกัน

1. อุบัติเหตุสามารถป้องกันได้
Accidents can be prevented.
2. ครีมกันแดดป้องกันผิวคุณจากแสงแดด
Suntan cream protect your skin from the sun.
3. การขึ้นภาษีป้องกันผู้บริโภคใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือย
Tax rises restrain consumers spending on luxuries.

เสีย

1. อย่าดื่มนมในขวดนั้น นมเสียแล้ว

Don't drink milk in that bottle; it has turned sour.

2. ไข่ในตะกร้าเสียหมด

All the eggs in the basket were rotten.

3. ขนมปังบางก้อนเสีย

Some bread was stale.

4. เนยกับเบคอนนั้นเสีย กลิ่นพิกล

That butter and bacon are rancid; they smell unpleasant.

5. เพราะว่าเธอให้ลูกทุก ๆ อย่างที่พวกเขาต้องการ ลูก ๆ เธอจึงเสียเด็ก

Because she gave them everything that they wanted, her children were spoiled.

แบบฝึกหัดที่ 13.1

จงแปลประโยคต่อไปนี้โดยเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อความ

1. เธอไม่เคยปฏิเสธที่จะช่วยเด็กยากจนเลย

.....

2. รั้วป้องกันไม่ให้ช้างเข้ามา

.....

3. อากาศร้อนทำให้ผลไม้เสียเร็ว

.....

4. ตำรวจเตือนว่าจะมีการระเบิดอีก

.....

5. คุณแนะนำได้ไหมว่าเราควรจะทำอย่างไร?

.....

6. เด็กควรได้รับการป้องกันจากความรุนแรง

.....

7. พ่อแม่ต้องป้องกันไม่ให้ลูกเสพยาเสพติด

.....

8. เธอใหม่แนะนำตัวเองกับทุกๆ คน

.....

9. หมอแนะนำให้เรากินผักและผลไม้ทุกวัน

.....

10. ทหารเตือนชาวบ้านไม่ให้ข้ามเขตแดน

.....

จงแปลประโยคต่อไปนี้โดยเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อความ

1. เด็กๆ ปวดท้องเพราะตีมนมเสีย

.....

2. เสียงไซเรนเตือนคนให้ออกจากบ้าน

.....

3. ผู้จัดการแนะนำตัวพนักงานชายคนใหม่

.....

4. เขาถูกจับกุมเมื่อตำรวจพบยาเสพติดในรถ

.....

5. ไม่มีผู้เล่นคนไหนจับลูกบอลที่ผ่านหน้าไปได้

.....

6. เธอทำให้ลูกๆ เสียเด็ก

.....

7. มือปืนจับเด็กๆ เป็นตัวประกัน

.....

8. เธอปฏิเสธที่รับเงินของเขา

.....

9. อาหารมันๆ เสียง่าย

.....

10. ภรรยาของนักธุรกิจถูกจับจากบ้านไปเรียกค่าไถ่

.....